

Justis- og beredskapsdepartementet
Lovavdelingen

Deres referanse:
20/5947

Vår referanse:
20/159265-1

Sted, Dato
Ski, 26. januar 2021

HØRING – FORSLAG OM ENDRINGER I PROSESSREGELVERKET

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets mail og høringsnotat av 18. desember 2020 med forslag om endringer i prosessregelverket.

Øst politidistrikt begrenser sine innspill til de punktene i høringsnotatet som har betydning for politi og påtalemyndighet, og støtter i det alt vesentlige departementets forslag. Etter vår vurdering foreslås det innført praktiske og ressursbesparende løsninger som publikum allerede er vant med å bruke, og som de forventer at er tilgjengelige, uten at det går på bekostning av rettsikkerheten.

1. Høringsnotatet punkt 4: Elektronisk forkynnelse og telefonforkynnelse

Øst politidistrikt er enig i at det er et ønske om permanente regler om elektronisk forkynnelse, og tiltrer departementets forslag i notatet punkt 4.4. Hovedregelen bør etter vårt syn være at forkynnelser skal skje digitalt. Dagens regelverk er til dels upraktisk og lite tidsriktig. For politiet antas forslagene å medføre en ikke ubetydelig arbeidsbesparelse, og de foreslåtte endringer fremstår også mere brukervennlige og i tråd med den digitale utvikling i samfunnet for øvrig. Etter vårt syn ivaretar forslagene rettsikkerheten på en betryggende måte, og man sikrer at mottaker faktisk har fått tilgang til dokumentet selv, i motsetning til for eksempel forkynnelse til husstandsmedlemmer.

Vi tiltrer politidirektoratets forslag om at det er tilstrekkelig med mottakskvittering som dokumentasjon på at forkynnelse har skjedd. Dette vil for politiets del gjøre endringen vesentlig mer praktisk. Distriktet nøyter seg for øvrig med å vise til direktoratets nærmere begrunnelse.

Politidistriktet tiltrer også forslaget til regler om forkynnelse over telefon. Overfor enkelte personer har telefon vist seg å være den eneste måten å oppnå kontakt, og med de krav og begrensninger som stilles i forslaget så er vi av den oppfatning telefonforkynnelser i tilstrekkelig grad ivaretar rettssikkerheten, og fremstår som en praktisk ordning for enkle forkynnelser og dokumenter som ikke er veldig omfangsrike.

2. Høringsnotatet punkt 6: Adgang til fjernmøter og fjernavhør

2.1. Førstegangs fengslinger

Politidistriktet nøyer seg med å vise til eget høringsinnspill til forslag til ny straffeprosesslov, som er gjengitt i herværende høringsnotat s 46 flg. Etter vårt syn bør fjernmøte kunne benyttes også ved førstegangs fengslinger i de tilfellene siktede samtykker, og retten finner det ubetenkelig.

2.2. Fengslingsforlengelser

Øst politidistrikt har bred erfaring med å holde fengslingsforlengelser som fjernmøte på videolink, og det fungerer i all hovedsak meget godt, og medfører en betydelig ressursbesparelse for distriktet.

Etter vårt syn bør fjernmøte være hovedregelen, slik at politiet ikke behøver å avklare dette i forkant av hvert rettsmøte. Dersom siktede tar initiativ og motsetter seg fjernmøte, så bør myndigheten til å bestemme om rettsmøtet allikevel skal holdes som fjernmøte tilligge retten, i de tilfeller de, etter å ha hørt partene, mener at fjernmøte er fullt forsvarlig. Øst politidistrikt opplever fra tid til annen siktede som gir uttrykk for at de ønsker fremstilling for å få seg en "luftetur" og en avveksling fra fengselslivet, og blant annet i disse tilfellene bør retten kunne beslutte fjernmøte selv om siktede motsetter seg det. Ansvar for aktivisering og trivsel for de fengslede tilligger andre enn politi og domstol. Øst politidistrikt anser fjernmøte i fengslingssaker mindre betenkelig enn i hovedforhandlinger, blant annet fordi dommeren har alle sakens dokumenter tilgjengelig og således i større grad enn under en hovedforhandling kan sikre en forsvarlig prosess.

Etter Øst politidistrikt sitt syn er det ikke behov for permanente regler om skriftlig behandling av fengslingsforlengelser, utover de muligheter som allerede finnes for å behandle fengslingsbegjæringer ved kontorforretning. De midlertidige reglene har så vidt vi er kjent med vært benyttet i begrenset grad.

2.3 Hoved- og ankeforhandlinger i straffesaker

Etter politidistriktets syn bør hovedregelen fortsatt være at hoved- og ankeforhandlinger i straffesaker avholdes ved fysisk oppmøte, i alle fall for rettens medlemmer, aktor, forsvarer, eventuell bistandsadvokat og sakens parter. Også sentrale vitner bør som hovedregel møte fysisk, med mindre de profesjonelle aktørene er enige om at det ikke er nødvendig. Vår erfaring er at man kan miste ikke-verbal kommunikasjon ved fjernmøter, også der det er videokonferanse, og at utspørringen i noen tilfeller flyter dårligere når man ikke er fysisk til stede i samme rom. Det vises for øvrig til innspillene fra Ulf Stridbeck inntatt i høringsnotatet s 52. Politidistriktet slutter seg ellers til departementets generelle utgangspunkter slik de fremkommer under punkt 6.5.2.5, og er enig i at hensikten med en lovendring må være å åpne for fjernmøter og fjernavhør når det er klart er en god løsning.

Etter den midlertidige loven kan fjernmøter og fjernavhør besluttes når det er "nødvendig" og "ubetenkelig". Ved utforming av permanente regler for fjernavhør og fjernmøter i forbindelse med hoved- og ankeforhandlinger i straffesaker er vi enige i at nødvendighetsvilkåret bør erstattes med et hensiktsmessighetsvilkår, men vi er av den oppfatning at det fortsatt bør være et krav om at fjernmøte eller fjernavhør skal være *ubetenkelig* i disse sakene. Ved hoved- og ankeforhandlinger kan skyldspørsmålet i straffesaker få sin endelige avgjørelse, og

det er viktig at det legges opp til en fullt ut betryggende prosess. Etter vårt syn vil de samme momenter som angitt i høringsnotatet s 53 og 54 gjøre seg gjeldende i forhold til den vurderingen.

Når det gjelder fjernavhør av vitner så mener Øst politidistrikt at vurderingen ikke bør knyttes til geografiske begrensninger slik som i dag, men i stedet til vurderingen av om det er hensiktsmessig og ubetenkelig. Etter vårt syn er det heller ikke grunn til å videreføre bestemmelsen om at fjernavhør fortrinnsvis skal skje fra domstol, politistasjon eller fra fengsel. Det foreslås at det heller skal være unntaket, slik at forklaring skal skje fra domstol eller politistasjon dersom vedkommende som skal avgi forklaring ikke har tilgjengelig utstyr og et egnet sted for å avgi forklaring, eller retten av andre grunner finner det betenkelig at forklaringen avgis fra et annet sted enn domstol, politistasjon eller fengsel.

2.4 Saksforberedende møter

Politidistriktet foreslår at forberedende møter i straffesaker som hovedregel avholdes som fjernmøte ved videokonferanse dersom ingen av deltagerne har innvendinger mot dette. Så godt som alle aktører i straffesakskjeden har benyttet fjernmøter i stor grad under Covid-19-pandemien, og erfaringene fra Øst politidistrikt er at dette er et godt alternativ i de aller fleste typer planleggingsmøter.

Mona Elin Hertzenberg
Leder felles enhet for påtale

Saksbehandler:
Marthe Gaarder
politiadvokat 2, Fag- og opplæringsansvarlig

Dokumentet er godkjent elektronisk.